

İbrahim Yusifoğlu

**AZƏRBAYCAN
VƏ TƏNİMDİR**

2003
1093

*İBRAHİM
YUSIFOĞLU*

116
Y-94

**AZƏRBAYCAN
VƏTƏNİMDİR**

404477

40847

M. F. Azərbaycan Dövlət
KİTABXANASI

**BAKİ
ŞİRVANNƏŞR
2003**

Redaktor
Anar İsabəyli

Rəssamı
Ədalət

İbrahim Yusifoğlu

Azərbaycan Vətənimdir. Şerlər və poemə.
Bakı, Şirvannəşr, 2003.
96 səh.

83.3. Az(2)

054

© İ. Yusifoğlu, 2003.

Ünvan: Bakı - AZ 1021, Badamdar şos. 77.
Tel.: 92-92-27, 92-93-72, 34-70-94, 850 (316-23-40).

NAŞİRDƏN

Şair İbrahim Yusifoğluyla məni "Cih-Cih" uşaq qəzeti tanış edib. Onda ki, "Cih-Cih" in səhrətli illəriydi. Azərbaycanın bu ilk özəl uşaq qəzeti 10-12 min nüsxəylə çap edilir, Vətənimizin hər yerinə yayılırdı. Bələ vaxtlarda İbrahim Yusifoğludan məktub aldım. Şərlərini yollamışdı. Onda, səhv eləmirməsə, İbrahim müəllimin yaşı 40-i adlamışdı. Yarım sahifə şəkilli, rəsmli şerlərinə yer ayırdıq. "Cih-Cih" qanadlandı Naxçıvana. Sonralar İ. Yusifoğluyla əyani tanış olanda dedi ki, məni heç ilk kitabım nəşr ediləndə bu qədər təbrik edən olmamışdı. Bütün Şərur "Cih-Cih" i oxumuşdu.

Bu gün artıq İbrahim Yusifoğlu 50 yaşına yetişib, özü kimi qələmni də püxtalşmış, yetkinlaşmış. Bu illər ərzində onun şer, nəşr, publisistika sahəsində neçə-neçə kitabını nəşr etmişik.

İbrahim Yusifoğlunun ayağı sayalı olub. Ondan sonra qapımızı İlyas Fərəməzoğlu, Vagif Məmmədov, Vagif Əsrar, Asim Yadigar, Aləmzər Sadıqqızı, Xoşqədəm Elxəş, Səyyad Əzizəoğlu, Allahverdi Aqıl, Ədalət Kərimli, Hüseyn Bağyroğlu, Nafilə Abuzərli, Elxan Yurdoğlu, Aydin Əliyev, Mirəhməd Seyidsoy, Nahid Vüqarlı, İlqar Qulubəyli, Leyla Qasımovaya, Vasif Çörəkçi, Sabina Əlinçəli döyüb.

Bəli, Naxçıvan ədəbi qüvvələri məhz İbrahim Yusifoğlu dan sonra "Şirvannəşr"ə üz tutub desək, yanılmarıq. İbrahim Yusifoğlu isə hər seydən əvvəl şair-pedaqoqdu. Onun qələmindən çıxan misraların canı isə Vətən məhəbbətidir. Onun Vətən sevgisi də hər seydən uca və alıdır:

Yer üzündə bir diyar var,
Çox gözəldi burda hər yan.

Ürəkləri ovsunlayar
Ana yurdum Azərbaycan.

Bu Vətənin Kürü var, Arazi var, bir də şairin uşaqlığının-gəncliyinin yol yoldaşı Arpaçayı... Arpaçay isə bu gün Ermanistan adlanan qədim Azərbaycan torpaqlarından axıb-gəlir. Baxmayaraq ki, onun yoluna-rizinə bənd atıb, bərə salırlar:

Ancaq baxmir sədlərə,
Coşub-daşır yazda çay.
Şərurda dönür mavi
"Gümüşgöl"ə Arpaçay.

İ.Yusifoğlu şerlərinin mayası Vətənin, el-obanın pərvanəsi olan poetik fikirlərdən yoğrulub. Şairin qəhrəmanları – böyüdüyü balaları, dərs dediyi şagirdləri, bir də "nə-nə-baba" deyən nəvələr, nəticələrdi.

Bu gün yarı yaşına yetişən şairin əsərləri sabaha – nəvənəticələrimizə bizim günlərin söz-söhbətinə aparır. O söz-söhbət kİ, sabah inanıram ki, onun həsrətini çəkəcəklər. Aşağıda misal götürdiyim iki şer fikrimə tutarlı əsasdır:

Alma bağları bu il
Ağ dona bələnibdir.
Budaqlara elə bil
Ulduzlar əlnibdir.
(“Alma”)

Yaxın gəl, bir şana bax,
Bu baldı, bala, baldı.
Çəkilib gül-çiçəkdən,
Söz yoxdu, bala... baldı.
(“Bal”)

Sizi bu şerləri oxuyub, düşünməyə vadər edən şairə uğurlar arzulayır və deyirik, 50 yaşıñ mübarək!

AZƏRBAYCAN VƏTƏNİMDİR

Tarlalara həyat verən
Araz mənim, Kür mənimdir.
Müstəqil günlər yaşayışan
Azərbaycan Vətənimdir.

AZƏRBAYCAN VƏTƏNİMİR

Yer üzündə bir diyar var,
Çox gözəldi burda hər yan.
Ürəkləri ovsunlayar
Ana yurdum Azərbaycan.

Hamı bilir çox uludu,
Çox qədimdi onun yaşı.
Açılmayan sərr doludu,
Qobustanın hər bir daşı.

Füsunkardı payız, qışı,
Üzə gülür güllü yazı.
Qüdrətlidi gur yağışı,
Coşub-daşır Kür, Arazi.

Bakı canı, saf qanıdı,
Yayılibdi şöhrət-şanı.
Bir cüt qoşa qanadıdı
Qarabağı, Naxçıvanı.

Təbiətdə möcüzədir,
Mavi Göygöl, Maralgölü.
Halal zehmət mənbəyidir
Muğan düzü, Ceyrançöllü.

Üzeyir bəy neçə-neçə
Ölməz əsər bəstələyib.

Bülbülün hər zənguləsi
Ürəklərə nur ələyib.

Saz havası gur səslənir
Həm Şirvanda, həm Aranda.
Hər fəsildə tər bəslənir,
Sarı limon Lənkəranda.

Tarlalara həyat verən
Araz mənim, Kür mənimdir.
Müstəqil günlər yaşıyan
Azərbaycan Vətənimdir.

NAXÇIVANAM

Qoca Şərqi qapısında
Dayanmışam, Naxçıvanam.
Yarandığım əzəl gündən
Odlar yurdu olmuş anam!

Sinə gerib düşmənlərin
Od püşküren davasına.
Vüqarımı məlhəm qoydum
İgidlərin yarasına.

Sinəm üstə əsrlərin
Silinməyən izi vardır.
Qucağında Əcəmidən
Abidələr yadigarıdır.

Xan Arazım, Arpaçayım
Dastanıdı aşıqların.

Tükənmeyən duz dağları
Nemetidi bu diyarın.

Söz açıblar "Sirab"ımdan,
"Badamlı"mdan – çox varımdan.
Övladlarım gileyənmir
Boranımdan, baharımdan.

Göz gəzdirib fesillərde
Dağlarımı salın nəzər.
Görərsiniz gözəl kəklik
Daşdan-daşa necə səkər.

Bağlarımı seyr edənlər
Görərlər ki, nələrim var.
Alma, heyva, sarı limon,
Pardaxlanıb gülöyşə nar.

Yaylağımda sərin bulaq,
Min naxışlı çəmənim var.
Novruz günü dost-tanışa
Paylamağa səmenim var.

Xan Arazdan su çekilir
Cadarlaşmış Böyükdüzə.
Məktəblilər səy gösterir
Yollar boyu çınar düzə.

Arpaçayı! Nə gizlədim,
İncimişdim mən də ondan.
Ancaq gördüm günahsızdı,
Çox uzaqdı nahaq qandan.

Böhtanlamış zaman onu,
Dözəmmədi, coşdu-daşdı.
Bulandırı saf suyunu,
Başımıza oyun açdı.

Arpaçayıñ üzerinde
Min hünərlə tikildi bənd.
Dəyişdi öz simasını
Şərurumda çox oba, kənd.

Naxçıvanam!
Müstəqillik günəşidir
Üzərimə nur əleyən..
Gündən-güne çiçəklənen
Mən gözəllik məskəniyəm.

Övladlarım gülərzüzlü,
Şən nəğməli, azad səslə.
Qucağımda bəsləyirəm
Gələcəyə gedən nəslil!

KƏNDİMİZ

Dağlar qoynunda
Bir kəndimiz var.
Onu görənlər
Heyran qalırlar.

Gözəl yaradıb
Tanrı bu kəndi.
Adamları da
Zəhmətsevəndi.

Gündüzler güneş
Şəfəq əleyir.
Gecə ay, ulduz
Nura bələyir.

Yazda bulaqlar
Coşub çağlıyır.
Dağ çayı daşib
Yolu bağlayır.

Yayda şəhərdən
Qonaqlar gelir.
Çadırlar qurub
Burda dincəlir.

Çobanlar düzə
Yayır sürünen.
Balıqlar gölə
Qoyur kürünü.

Köçəri quşlar
Qayıdır gelir.
Qazlar, ördəklər
Bala bəsləyir.

Babalar hər cür
İş bacarındı.
Nənələr kövrək
Layla çalandı.

Dağların başı
Çənsiz olmayırlı.

Yemişan, zirinc
Barsız olmayırlı.

Boldu alması,
Heyvası, nari.
Yaman boy atıb
Qoz ağacları.

Təpələr, düzələr
Nərgiz, lalədi.
Dağ zanbaqları
Gül piyalədi.

Uşaqlar burda
Çox mehribandı.
Gözəl oxumaq
Şərefdi, şəndi.

Çox etirliidi
Nanə, yarpızı.
Bal tək şirində
Qovun, qarpızı.

Əger astaca
Qalıksan bu dağı,
Dərərsən çoxlu
Quzuqlağı.

ARPAÇAY

Azərbaycan elli
Çox geniş, ulu olub.
Bərəketli çölləri,
Çayları sulu olub.

Hayif, böyük yurdumuz
Köksündən yaralanıb.
Xəyanətlər üzündən
Neçə yol paralanıb.

Qədim, doğma el-oba
Yad əllerde qalıbdı.
Dərd gəlib dərd üstünə,
Torpağı azalıbdı.

Arpaçay da mənbəyi
Alır o dağ, dərədən.
Bulaqları gur olan
Soğanlı, Bətdərədən.

Neçə yerdə bu çayın
Önünə sədd çəkirlər.
Zəhərli tunellərə
Akarın dəyişirler.

Ancaq baxmir sədlərə,
Coşub-daşır yazda çay.
Şərurda dönür mavi
"Gümüşgöl"ə Arpaçay.

Uşaqlar çox sevirlər
Bu coşgun, həlim çayı.
Sahilində dincəlir
Hər ili qızmar yayı.

"Gümüşgöl" ün suları
Can verir çölə, düzə.
Tarlaların bol vari
Sevinc getirir üzə.

Su həsrətli düzlərə
Axıb dolsun Arpaçay!
İlin bütün günləri
Axar olsun Arpaçay!

ARPAÇAYIN UŞAQLARI

Dilləri şən nəğməli,
Səsləri gur səslidir.
Gül açıb arzuları,
Xoşbəxt günler nəslidir.

Çay kənarı gözəldir,
Vaxtları ötmür hədər.
Sevinc, şəqlik əzəldir,
Görməyirlər qəm, kədər.

Təpələrin, dağların,
Dolaşırlar qasında.
El-obaya bağlanır
Onlar uşaq yaşında.

Hər birisi çevikdir,
Hər birisi ağıllı.
Sinələri şerli,
Əfsanəli, nağıllı.

Arpaçay sahilinde
Uşaqlar boy atırlar,
Ömrün pöhə ilində
Arzulara çatırlar.

TUNELDƏN

Əzəmətli dağların
Daş köksünü yardımalar.
Arpaçay axşın deyə,
Uzun tunel saldılar.

Sular burda sürəti
Alırlar sanki yeldən.
Bircə anın içində
Axıb keçir tuneldən.

ARPAÇAYIN SELLƏRİ

Çayın sahilindədir
Saragilin evləri.
Su daşıyır güllərə,
Yorulmayırlı əlləri.
Bir mahni haray kimi
Dolaşsa da elli, rə
Saranı qorxutmayır
Arpaçayıñ selləri.

ARPAÇAY SAHİLİNDE

Arpaçay sahilində
Yaşıl tala qoruqdu.
Qoynundakı meyvəsi
Çiyəlekdi, moruqdu.

Ay uşaqlar, tez olun,
Başlayağın halaya.
Götürün heybənizi
Yollanağın talaya.

Çaydan keçə bilmərik,
Suyu yaman sərndi.
Gelin körpüdən keçək,
Arpaçayı dərindi.

Qoruqcu əminin də
İcazəsin alağın.
Çiyələyin, moruğun
Dadına da baxağın.
Sərin düşən vaxtacan
Biz qoruqda qalağın.

ARPAÇAYA GEDƏN YOL

Təpələrin, dağların
Bellərində kəmərdi.
İllərin gur selinə
Dözerək, sine gərdi.
Buludlarla görüşə,

Dumanda, çəndə itər.
Yarı yolda tükenməz,
Dərədə-düzdə biter.
İlin bütün çağında
Gülü bol, çiçəyi bol.
Qələbləri ovsunlayar
Arpaçaya gedən yol.

ƏRİNDİ

Çayın qarşısın kəsib,
Uşaqlar daş düzdülər.
Sonra onlar həvəslə
Göllərində üzdülər.
İlkin durdu sahildə,
Nə danışdı, nə dindi.
Uşaqlar sesləyəndə
Dedi ki, göl dərində.
Sonra el vurub suya
Söylədi, su sərində.
Uşaqlar bilirdi, göl
Nə dərin, nə sərində,
Ancaq İlkin köynəyin
Soyunmağa ərində.

DAĞ HAVASI

Şəhərə gəlib
Xanımzər nənə.
Qovuşub yenə
Gül nəvəsinə.

43411

Üzündən öpür,
Doydum demeyir.
Gözündən öpür,
Doydum demeyir.
Ancaq arabır
Nəsə söyləyir:
– Sınıxib nəvəm, –
Giley eyləyir.
Deyir: – Toğrulum
Getsin yaylağa,
Qovuşsun o da
Yurda, oylağa.
Toğrul nəvəmin
Dağ davasıdı.
Suyu, çörəyi
Dağ havasıdı.

Toğrul nənəylə
Gəlib yaylağa,
Heyran qalıbdır
Dərəyə, dağa.
Nərgiz, lalədən
Dəstə bağlayır.
İçdikcə bulaq
Coşub, çägləyir.
Yaşıl çəməndən
Göbelək dərir,
Kəkotu yiğib,
Günəşə sərir.
Minir kəhərə,
Gəzir obanı.
Axtarır, tapır

Dostu çobanı.
Sürür otlağă
Qoyun, quzunu.
Sal daşlar üstə
Səpir duzunu.
Hava qaralcaq
Geyir kürkünü.
Çıxarıb yaddan
İsti, bürkünü.
Hər ne istəyir
Nənəyə deyir.
Baldan, qaymaqdan
Doyunca yeyir.
Nənəsi baxıb
Sevinir yaman.
Mehriban səsle
Deyir bu zaman:
– Mənim nəvəmin
Dağ davasıdı,
Suyu, çörəyi
Dağ havasıdı!

BURA PAYTAXT BAKIDI

Gözlərim qan ağlayır,
Sinəmi qəm dağlayır,
Gelə bilmirəm, Bakı,
Yolu fəlek bağlayır!

Bakı hər vaxt Bakıdı,
Şəhərlərin pakıdır...

Qolun qurusun, fələk,
Bura paytaxt Bakıdı.

Unum keçmir ələkdən,
Baş açmırəm kələkdən.
Hər şey gözləmək olar
Belə qanlı fələkdən!

Dilimdəki ağıdı,
Köksumdə qəm dağıdı.
Bakiya qoşun yeridən,
Xilaskar yox, yağıdı!

Sinəm polad sacımdı,
Millət qeyrət tacımdı.
“Oğull!” deyib saç yolan,
Bacı mənim bacımdı!

Qurban olum gəlinə,
Bir görmədim ərinə.
Məzarda da qovuşdu
Qaragözlü ərinə!

Qardaşım yaralıdı,
Ürəyi paralıdı.
Yolum yoxdur getməyə,
Şərurum aralıdı!..

MEŞƏDƏ

Uşaqlarla toplasib
Biz meşəyə gelmişik.
Yollar boyu çiyelək,
Bol göbelək dərmişik.

Doymayıraq quşların
Cəh-cəheli səsindən.
Onları xilas etdik
Ovçunun tələsindən.

Bizi görcək, ağaca
Dirmaşdırılar dələlər.
Cüyürleri səslədik,
Bize sarı gələlər.

Başımızın üstüce
Dolaşanlar teşədi.
Onlar burda yaşıyır,
Axi bura meşədi.

Meşəbəyi özünə
Koma tikib taxtadan.
Qişda quşlar, heyvanlar
Qorunurlar şaxtadan.

Hamımızı bir anda
Qeribə heyvət aldı.
Duruşundan tanıdıq,
Bize baxan maraldı.

Axşamacan meşənin
Her yanını dolaşdıq.
Xoş ovqatla hamımız
Meşəylə sağollaşdıq.

20 YANVAR GÜNÜ

20 Yanvar günü
Saçımıza dən ələdi.
Bakıdakı qansız ordu,
Kimi gördü, güllelədi.

Dağ çekildi sinəmizə,
Dünya belə dağ görməyib!
Kim qoşulub haqq səsinə,
Öz canını sağ görməyib!

Qan edibler gecə yarı,
Nə vecinə özgə, yadın.
Dəhşətə bax, ulu Tanrı,
Güllelənib uşaq, qadın!

Haqq səsinə səs qatanlar
Səhv addımlar atmayıblar.
Evlərinə can atanlar
Qapısına çatmayıblar.

... Necə tutum tox özümü,
Elimin matəm çağıdır...
Deyə bilmərəm sözümüz,
Dilimdəki qəm, ağıdı.

SAĞALMAZ BALA DAĞI

1990-ci il, 20 Yanvar günü,
Ermenilər topalarla
Sədərəyi vurdular.
Neçə günahsız adam
Əlil, şəhid oldular.

Topların qəlpələri
Yaraladı dağ-daşı.
Al qanına bələdi
Elvin, Malik qardaşı.

Onlar döndü bir anda
Əkil-Bəkil quşuna.
Məzarları başında
Layla çalır bir ana:

– Tutubdu qala dağı,
Kəməndə sala dağı.
Nə yara var, sağalar,
Sağalmaz bala dağı.

Eşidin, bu qəmlı səs
Bir ananın səsidi.
Bu qəm-kədər, bu nələ
Dünyamızın bəsidi.

Deyir: – Topdan, raketdən
Düşmənlər od əledi.
Elvinle Malikimi
Al qanına bələdi!

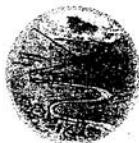
Bir cüt qönçə idilər,
Pardaxlanıb açmadı.
Onlar top qəlpəsindən
Yayınmadı, qaçmadı.

Yağıların əliyle
Odlanıb, torpaq yandı.
Mənim bir cüt balam da
Öz qanına boyandı!

Qatillər, şəhidlərin
Bəs nə idi günahı?
Sizi gorsuz qoyacaq
Anaların qəm, ahi!

Bilin, bəd niyyətiniz,
Gözünüzdə qalacaq.
Tanrıım özüm bilirəm,
Sizdən qisas alacaq.

... Dörd yanı boldu dağlar...
Üstünüz koldu, dağlar...
Sizi ürekdən sevən
Körpələr öldü, dağlar..

QOÇAQ QIZDIR İLKANƏ

*Evi də süpürmüşəm,
Yorulmamışam yenə.
Görənlər deyir mənə,
Qoçaq qızdır İlkanə.*

QOÇAQ QIZDIR İLKANƏ

Nənəm deyir: – Bağçadan
Dər əvelik, dər nanə.
Dadlı dovğa bişirək,
Günortaya, İlkanə.

Babam deyir: – Güllərə
Gel su səpək, olsun nəm.
Susəpəni mən tutum,
Sən su daşı, İlkanə.

Boz Toplanla ağ Məstan
Nə istəyir, görün nə?
– Axı səhərdən acıq,
Bizi yedirt, İlkanə.

Evi də süpürmişəm,
Yorulmamışam yenə.
Görənlər deyir mənə:
– Qoçaq qızdır İlkanə.

FUTBOLÇU, TOPÇU, GOPÇU

Bizim bu Araz bala
Bir azcana gopçudu.
Bir azca futbolçudu,
Bir balaca topçudu.

Bu gopçu futbolçunun
Alabəzək topu var.
Bu futbolçu topçunun
Uzunlülə topu var.

Topu vurcaq qapıya,
Çığırır ki, "qoldu, qol!".
Topsa keçmir qapıdan,
Hamı gülür, soldu, sol!

Quşları hey səsləyir,
Tez həyətə səpir dən.
Topuya atəş açır,
Od çıxmır lüləsindən.

Siz bir baxın Araza,
Ela deyir topçudu,
Çox güclü futbolçudu.
Ancaq hamı bilir ki,
Bir balaca gopçudu.

İSLAM DAHA YEKƏLIB

İslam daha yekəlib,
Boyu çatır partaya.
İslam bir az kökəlib,
Güçü çatır çantaya.
Barmaqları bərk tutur
Karandaşı, qələmi.
Şəkil çəkir, bilməyir,
Dovşandımı, dələmi.

Səhər, günorta, axşam
Özü yeyir yeməyi.
Yamanca çox xoşlayır
İslam şer deməyi.
Səliqəli geyinir,
Fikir verir özünə.
Hər yerdə böyükərin
Əməl edir sözünə.
İslam daha yekəlib,
Əzizlənir hey adı.
Dərslərindən aldı
Qiymətləri əladı.
– İslam daha yekəlib,
İslam bir az kökəlib, –
Bele söyləyir hamı.
Ağıllı olduğundan
Hamı sevir İslami.

DÜŞ GƏL YERƏ, GÜLƏŞƏK

Araz deyir: – Ay Günəş,
İşığın aşib-dasıır.
Sənə baxa bilmirəm,
Gözlərim bərk qamaşır.

Qaçıb çıxmışan göye,
Çiğallığından el çek.
Əger məndən qorxmursan,
Düş gəl yerə, güləşək!

TƏNBƏL OLMAQ İSTƏMİRƏM

Günortanın istisi
Yeri yandırır yaman.
Oynadığın ta bəsdi,
Gel, indi də yat, Şaman.

Şaman deyir: – Ay nənə,
Məni səhər oyatdin.
Çox yatan tənbəl olar, –
Deyib hələ söz atdın.

Tezce qalxdım yataqdan,
Baxdım sənin sözünə.
Nənə, tənbəl adını
Götürmürəm özümə.

AYDANIN CAVABLARI

– Aydan, nə vaxt
Açırlaş,
Yanağına
Qonur jalə?
– Yazda.

– Aşıq əmi
Hey səs salır,
Mahniları
Nədə çalır?
– Sazda.

– Zümrüdməni
Güllü çaydan
Harda edir,
Söylə, Aydan?
– Qazda.

AYNA

Bu şirindil, gül bala,
Mehriban qız Aynadı.
Əlləriylə tutduğu
Balaca bir aynadı.
Ayna aynaya baxcaq,
Qanı yaman qaynadı.
Aynadakı qız ilə
Deyib-gülüb, oynadı.

AYTƏNƏM

– Boynubükük bitən gül,
Nə olubdu, qəmlisən.
Ağlayırsan elə bil,
Ləçəkləri nəmlisən.

Səndən şer bilirəm,
Mənə öyrədib nənəm.
Tanımadın sən məni? –
Səni sevən Aytənəm!

KÜSÜBDÜR

İslama bax, İslama,
Qaşlarını çatıbdi.
Bütün oyuncaqları
Döşemeye atıbdi.

İslamın ad gününə
Köynək alıb dayısı.
Ancaq heç nə almayıb,
Çox sevdiyi ayısı.

Bu şəkilli kitabı
Getiribdi emisi.
Ona heç nə almayıb,
Bax, yelkenli gəmisi.

Xəsis dovşan, eşit, bil,
İslam sevir bibini.
Qoz-badamla doldurub
Köynəyinin cibini.

Alma, armud gətirib
Bağından da babası.
Evin kündündən baxır
Dəhrə, beli, yabası.

Doymaq olmur nənənin
Plovunun dadından.
Şir də hədiyyə vermir
Oyuncaqlar adından.

Ona görə də İslam
Qaşlarını çatıbdi.
Oyuncaq dostlarını
Bir-birinə qatıbdi.

EHTİYATLA GƏZ

Araz eli cibində
Bostanda saymaz gəzir.
Şamamanın, qovunun
Tağlarını hey əzir.

Babası görcək bunu
Söyləyir ki, ay Araz,
Gəzən zaman bostanı
Ehtiyatlı ol bir az!

Şamamanın tağları
Ayaqlansa, solurlar.
Bu girdə şamamalar,
Bil, etirsiz olurlar.

Zədələnmiş xiyarın
Kolunun yox əlacı.
Lap körpəcə xiyarlar
Yeyilmir, olur acı!

Əzilən yemişlərin
Yetmək olmur dadına.
Sanki qara su hopur,
Qovunun bal dadına.

Tağdan hər nə istəsən,
Gerek yavaş üzəsən.
Araz, gərek bostanı
Ehtiyatla gəzəsən!

BABA VƏ AYNUR

Aynur babaya
Suallar verir.
Baba da deyir
Cavabı bir-bir:

- Dağların güzel
Anı haçandır?
- Ceyran yanında
Cüyür qaçanda.
- Dünyanın təmiz
Anı haçandır?
- Mavi səmadan
Ay nur saçanda.
- ... Ömrünün əziz
Anı haçandır?
- Qapımı nəvəm
Aynur açanda.

ƏNCİR ÇATIR ARAZA

Baba deyir: – Alça var,
Kim yeyirse, tez desin.
Araz deyir: – Alçanı
İllkin dostumuz yesin.

Baba deyir: – Gilasa
Buyurun, qonaq olun.
Araz deyir: – Gilasdan
Xoşu gəlir Toğrulun.

Baba deyir: – Ənciri
Bəs hansı balam yesin?
Araz deyir: – Onu da
Axıra qalan yesin.

SÖZÜ YERƏ SALMADIM

Qoynu dolu alma görcək
Baba işi anladı.
İcazəsiz iş üstündə
Arazı bərk danladı.

Araz dedi: – Babacan,
Ağaclarla çıxmadım.
Heç bir kəsdən gizləcə
Almaları yiğmadım!

Bağban əmi soruşdu,
Dedim Arazdı adım.

Dedi: – Araz, alma dər,
Sözü yerə salmadım!

GÖY YERƏ ZƏNG EYLƏYİR

Hava yaman tutulub,
Şimşek hay-küy eyləyir.
Topa-topa buludlar
Yerə yağış əleyir.
Baxıb yağan yağışa,
Uşaqlar söz söyləyir;
İlkin deyir: – Bu yağış
Yeri lap dəng eyleyir.
Toğrul deyir: – Damcılar,
Bax, Yerlə cəng eyleyir.
İslam deyir: – Uşaqlar,
Göy Yerə zəng eyləyir.

BİRİNCİLƏR

1986-ci ildə ilk dəfə altı yaşında biri
sinfə gedən qızım İlkanənin və si-
nif yoldaşlarının şərqi.

Bu gün sinəmizə
sığmayıır ürek,
Ay kimi aləmə
ışıl saçırıq.
Bilik zirvəsinə
alpinistlər tek
Altı yaşımızdan
yollar açırıq.

Biz kövrək baxışı
çiçək balalar,
Çox qəti addımlar
atacağıq.
Uzaq ulduzlara –
qalaktikaya
Elmlə, hünərlə
tez çatacağıq.

Qaynar bulaq kimi
hər vaxt daşacaq,
Anaya, Vətənə
məhəbbətimiz.
Sığmayıib sinəyə,
coşub-aşacaq
Doğma el-obaya
sədaqətimiz.

Hər fikri, hər sözü
müəllimlərin
Bizlərə həyatda
dərs olacaqdır.
On bir qış, baharı
məktəb illərin
Hər anı yaddaşda
yaşayacaqdır.

Bu gün sinəmizə
sığmayıır ürek,
Ay kimi aləmə
ışıl saçırıq.

Bilik zirvesine
alpinistler tek
Altı yaşımdan
yollar açırıq.

ÇAYIR

Baba yeri bellədi,
İki kərdi qayırdı.
Torpaqdakı otları
Kərdilərdən ayırdı.
Araz bu vaxt otların
Üstə torpaq yayırdı.
Bu işini babaya
Hələ kömək sayırdı.
Babası görçək onu
Tezce işdən ayırdı.
Dedi:— Otların yeri
Bostan deyil, bayırı.
Bürüyər düz-dünyanı,
Araz, bunlar çayırdı.

YEYİNDİ

Bizim Nane balamız
Hər bir işdə yeyindi.
Məktəbdən gələn kimi
Ev donunu geyindi.
Həvəsle paltar yuyur,
Su tökdüyü seyindi.
Gördüyü işlər üçün

Nə söz dedi, nə dindi,
Nə bircə yol deyindi.

BULAQ

Dağların etəyində
İnci sulu bulaq var.
Bulağın gözündə də
Bitib yabanı otlar.

Bir-bir yoldum otları,
Sandım, bulaq ağlayır.
Baxdım, fərəh-sevincdən
Bulaq coşub-çağlayır.

Bulağın buz suyundan
İçəmmədim, dayandım.
Ancaq ayna suyunda
Şıgallandım, darandım.

ÇAYDAN

Qazın üstündə çaydan
Özünü bərk saxladı.
Alovlar qəzəblənib
Onu yaman dağladı.
Yazıq çaydan özməyib,
Hönkür-hönkür ağladı.

İLKİN

Bizim İlkinin
Ad günü idi.
Bibisi güllü
Köynək getirdi.
Şəkilli kitab
Aldı dayısı,
Vardı pələngi,
Vardı ayısı.
“Tüfəng” gətirdi
Əmisi ona,
Dedi: “Gedərsən
Ceyran ovuna”.
Tez dedi İlkin:
– Kitab alıbdı
Atam Heyrana,
Orda yazıqlar,
Güllə atmayıñ
Cüyür, ceyrana.

NAĞILDI

Nənəsi şirin-şirin
Araza nağıl deyir.
Çırdan gecə yatmayıñ,
Durub qayğanaq yeyir.
Aldadıl acgöz divi,
Hələ çayda boğdurub.
Odun yiğmaq səfərin
Uğurla başa vurub.

Nənə deyir: “Bax, Araz,
Yat ki, yuxusuz olma,
Tez böyü ki, həyatda
Çırtdandan geri qalma”.
Araz güldü bu ara,
Yuxusu da dağıldı.
Dedi: “Bilirəm, nənə,
Dediklərin nağıldı”.

BƏNÖVŞƏ

Qorxmur qardan, soyuqdan,
Qorxmur qazdan, toyuqdan.
Dolaşır hey bağçada,
Noğul gəzir taxçada.
Bir az kövrək, küsəndi,
Bacılığı Süsəndi.
Yenə boynunu əyib,
Kimsə xətrinə dəyib.
Dilə tutur nənəsi,
Çox mehribandır səsi:
– Kim nə dedi, incidin,
Bircə danış, bircə din.
Kömək elə, gəl işə
Gəl, Bənövşə, Bənövşə,
Gül, Bənövşə, Bənövşə!

AĞLAYAN GÜLLƏR

Güllərə bax, güllərə,
Güllər baxır güllərə.
Deyir, güller gecədən
Yamanca qorxubdular.
Doyunca ağlayıblar,
Baxın, göz yaşlarını
Ləçəklər saxlayıblar.

GÜNƏBAXAN

Günəbaxan, günəbaxan,
Ay özünü günə yaxan.
Quşlar səni dənləyəcək,
Açıq qalıb axı yaxan.

AY HANI

Doluxsunub ağlayır,
Behruz ovunmaq bilmir.
Yanağına axışan
Göz yaşlarını silmir.
Deyir: – Yeyib yeməyi,
İçən kimi çayımı,
Baxdım, göydə tapmadım
Mən dünənki ayımı.
Nənə, mənim ayımı
Kim bu güne salıbdı,
Qarpız boyda ayımdan
Birce dilim qalıbdı.

Bilirəm ki, günahkar
O bostançı Nəsibdi.
Ayımı qarpız bilib,
Dilimləyib kəsibdi.

ÇIRAQ

Çıraq yanır bayaqdan,
İşığını az salır.
Nəsə olub çıraqa,
Yamancana sozalır.
İlkin dedi: – Bilirəm
Əlacını çox asan,
Gərək onun astaca
Qulağını burasan.

İNCƏDİ

Mənim Nanə balamın
Dişləri çox incədi.
Bilirsiniz, uşaqlar,
Bunun səbəbi nədi?
Nanə bala bu yayı
Dişlərini dişədi,
Nənəsi nə söylədi,
Nanə onu elədi.
Durub yükün öündə
Söylədi: – Sığan bacı,
Bax, mənim dişlərimin
Sənə qalır elacı.
Al kötük dişlərimi,

Pay göndərirəm sənə.
Sənsə incə dışindən
Hədiyyə eyle mənə.
Siçan yaman xoşlanıb
Nanənin bu işindən,
Alıb kötük dişini,
Verib incə dışindən.

ÇATMADI

Xaver nənə nağıl deyir,
Nəvələri dinləyir.
Göydən almalar düşür,
Hər biri mürəğüləyir.

Şirin-şirin yatdırılar,
Bircə Nane yatmadı.
Dedi: – Nənəm payladı,
Menə yuxu çatmadı.

QAQAŞ BELƏ QAQAŞDI

Altı gözəl bacının
Qardaşı tek Qaqaşdı.
Gözleri qapqaradı,
Qaşları çatma qaşdı.

Bağçanı “suvarı” o,
Üst-başı təmiz yaşıdı.
Budaqdan alma dərdi,
Yedi, dişi qamaşdı.

Qazanda süd bişirdi,
Birdən qaynadı, daşdı.
Bilmədi ki, nə etsin,
Qaqaş çəşdi, nə çəşdi.

Məktəbə getmir hələ,
Yaşı hələ dörd yaşıdı.
Çoxlu şərlər bilir,
Qaqaş belə Qaqaşdı.

BALACABOY QULU

Bu armud ağacının
Yaşı çoxdur, uludur.
Budaqlarda meyvəsi
Yetişibdir, suludur.
Altdan armuda baxan
Balacaboy Quludur.

POLİS ƏMI

Polis əmiyə baxın,
Hamı keçiddən keçir,
Tekcə yolda o qalır.
Küçənin ortasında
Özü də ki, fit çalır...

SƏLİM BABA

Səlim baba atlanıb,
Əlindədi tatarı.
Çiynindədi aynalı,
Belindədi qatarı.

Tatarını yelləcək,
Cilovu tez boşlayır.
Kəhər at birçə anda,
Qaçışına başlayır.

Yaşıl obalardakı
Sürülərə baş çekir.
Hərdən bir ağız oxur,
Elə bil kəklək səkir.

Buz bulağın başında
Həvəslə süfrə sərir.
Hələ nəvələrinə
Lalə, nərgiz də dərir.

Yorulmaq nədi bilməz
Ömrün ahil çağında.
Dözməz yadlar atlana
Obasında, dağında.

Baxın, yene atlanıb,
Əlindədi tatarı.
Çiynindədi aynalı,
Belindədi qatarı.

NƏNƏMİN SANDIĞI VAR

Zəhra nənənin
Bir sandığı var.
İçində her vaxt
Qoz-badam olar.
Əgər kim sözün
Düzünü desə,
İşində ona
Kömək eylesə,
Vaxtında yatsa,
Vaxtında dursa,
Kim öz gününü
Maraqlı qursa,
Bağçadan nağıl,
Şer getirse,
Məktəbdən çoxlu
"Beş"lər getirse,
Zəhra nənə tez
Sandığı açar,
Nəvələrinə
Qoz, badam paylar.

DİLİNƏ PAY ÇIXAN QIZ

Dişləriyle dilini
Urfanə bərk sıxıbdır.
Deyir: – Bir bax, ay nənə,
Dilimə pay çıxıbdir.

Nənə deyir: – Urfanə,
Nə sizilda, nə ağla.

Səbəbinə söyləyim,
Yadında yaxşı saxla.

İlkanənin, İlkinin
Noğul payın yeyirsən.
Qoz, findiği sındırıb,
Siz yemeyin, deyirsən.

Hələ körpə Nanənin
İçirsen süd payını.
Qoymayırsan Sahilə
İçə şirinçayını.

Küsdürmüsən Günayı,
Qutabını almadı.
Qırmızı almalarдан
Turala pay qalmadı.

Ancaq özün yeyirsən,
Hər ne keçir əlinə.
Özgə payı yeyenin,
Bax, pay çıxar dilinə.

ŞİRİN QIZDIR RƏVA

Çox şirin qızdır
Balaca Rəva.
Görcək, el edir
Ulduza, aya.
Yaman sevinir
Şarı şışəndə,

Mətbəxdə qoğal,
Qutab bişəndə.
Bağa aparcaq
Babası onu,
Tezçə geyinir
Güllü donunu.
Budaqdan dərir
Almanın, narı,
Rənglərin deyir:
– Qırmızı, sarı.
Gülü, çiçəyi,
Qaçib iyleyir.
Duzlu, məzəli
Şer söyləyir.
Baxışı bənzər
Nur saçan aya,
“Şirin qız” deyir
Hamı Rəvaya!

LALƏ

Saçları qapqaradı,
Qaşları ayparadı,
Bir söz soruşub, dindir,
Sözləri şıpşırındı.
Yanaqları qırmızı,
Kim tanımır bu qızı.
Kirpiyində jalədi –
Bu qız bizim Lalədi.

DƏRMƏYİR

"Uzundraz" Salmanın
Boyu hədsiz ucadı.
Şux durmur, əyir yanın
Hamı deyir, qocadı.

Gülüb uca boyuna,
Küsdürmüsük Salmanı.
O da dərməyir bizi
Budaqlardan almanı.

BABASINA OXŞAYIR

İlkin çox-çox isteyir
Tezce yaşa dolmağa.
Babası kimi qoçaq,
Zəhmətsevən olmağa.

Səhər tezdən oyanıb
Quzuları otanır.
Nənənin həyatində
Həvəslə odun yarır.

Axşamçağı bağçada
Gördü, arxdə su vardi.
Eyləmədi tənbəllik,
Çiçəkləri suvardı.

Çox razıdı İlkindən
Qonşuda Şəkər nənə.

Hər işində yetişir
Qarının köməyinə.

Böyüklərə hörməti
O, özünə borc sayı.
Görənlər deyir, İlkin
Babasına oxşayır.

ŞƏHƏRƏ YAZILAN MƏKTUB

Bu məktubum çatacaq
Bakılı qız Zəhraya.
Bizdən çoxlu salam var
Sizin evdə hamiya.
Yaz görək, Məmməd əmi
Hansı işdə çalışır,
Kənd müəllimi şəhərə
Necə dözüb, alışır.
Getdiyiniz zamandan
Artıq dönüb ay ile,
Bizi yada salırı
Əziz xalam Nailə?
Bacım deyir, Şəbnəm heç
Əta-qana dolurmu?
Məktəbdə qiymətləri
Yenə "əla" olurmu?
Natəvanın çox inca,
Məlahətli var səsi.
Musiqi dərslərinə
Çoxalıbmı həvəsi?
Zəhra xanım, sən özün

Sevirsənmi şəhəri,
Qəlbini oxşayırmı
Axşamları, səhəri?!
Yəqin sən də bağçada
Dost tapmışan özünə,
Onların da həmişə
İnanırsan sözünü.
Sözüm çıxdur yazmağa,
Bil, beledir vəziyyət.
Geniş məktub yazacam
Özüm yaza biləndə.
Sən də cavab yazarsan
Özün yaza biləndə.
Məktubdakı sözləri
Mən dedim, atam yazdı.
Sonda imza eyleyən
Əziz dostun Arazdı.

PAŞA

Babasının adını
Yaşadır nəvə Paşa.
Nənəsi hey söyləyir:
– Baban tək yaşa, Paşa.
Baban keher belində
Dolaşardı obanı,
Erməni görəndə o,
Göründü ac qabanı.
Bala, vallah, o kişi
Çox qeyrətli olubdur.
Bu torpaqdan gör necə

Ermənini qovubdur.
Tax beline kəmərin,
Qalx beline kəhərin,
Aman verme dinsizə,
İçirt acı zəhərin.
Bilsin, ruhu şad olsun,
Yaşayır Məşə Paşa,
Qeyrətdə, səxavətdə
Baban tək yaşa, Paşa!

BABANIN MƏSLƏHƏTİ...

Qonaq gəlibdir
Şəhərdən Tağı.
Gəzib, dolaşib
Bağçanı, bağı.
Bu günse tezən
Qalxdı yataqdan,
Çöreyn yeyib
Çıxdı otaqdan.
Otlatmaq üçün
Çəpiş, quzunu,
Sürüb apardı
Tarla uzunu.
Gördü tarlada
Yam-yaşıl ot var,
Dedi, qoy yesin
Çəpiş, quzular.
Yaxşı ki, geldi
Baba bu zaman.
Görüb bu halı

Vermədi aman.
Çəpiş, quzunu
Səslədi bir an,
Sürdü kənara
Tez yoncalıqdan.
Dedi: – Ay Tağı,
Otarmaq olmaz
Çəpiş, quzunu
Yaşıl yoncada,
Bil, gün uzunu.
Çox yesə yonca
Köpə bilərlər,
Kömek olmása
Ölə bilərlər.
Sür, otlasınlar
Yaşıl çəməndə,
Göy otlar üstə
Rahatlan sən də!

PAŞA GƏLİR XOŞA

Baxmayın siz ondakı
Bəstə boyə, az yaşa.
Əlindəki kamani
Bənzəyir çatma qaşa.
Onun atlığı oxlar
Həle dəymeyib daşa.
Görmeyiblər söz deyə
Ya utana, ya çasa.
Ya mənasız söz üstə
Uşaqlarla dalaşa.

Ya da ki, veyil-veyil
Küçələri dolaşa.
Ona görə qızların
Xoşuna gəlir Paşa!

YAYLAQDA

Qalxıb yataqdan
Hər səhər tezdən,
Çəpiş, quzunu
Otarıram mən.
Quzularımın
Gözləri toxdu,
Dəcəlliklə də
işləri yoxdu.
Çəpişlərimse
dəcəldi yaman,
Quzularıma
Vermirlər aman.
Qabaqda qaçıb
Yalı aşırlar,
Otlamaq üçün
Buynuzlaşırlar.
Gedib girirlər
Tikanlı kola,
Ha səsleyirəm,
Çıxmırlar yola.
Qaçıb çıxırlar
Uca qayaya,
Fikir vermirlər
Haraya, haya.

Nə vaxt günəşin
Qaşı əyilir,
Tez çəpişlərim
Yanıma gelir.
Səsləri düşür
Dərəye, dağa,
Onlar tələsir,
analarına
tez qovuşmağa.

TƏNDİR NİYƏ YANMADI

Xavər nənə
Təndir çatıb,
Quru odun,
Gərme atıb.
Gurhagurla
Təndir yanır,
Odun, gərme
alovlanması.
Birdən-birə
alov söndü,
Yamancana
hise döndü.
Nənə düşdü
Yaman işə,
Əlac qaldı
Uzun şışə.
Gərmələri
Kötəkləyir,
Ətek tutub

Ətəkləyir.
Hər nə edir,
Təndir yanmır,
Tüstüleýir,
alovlanmır.
Nənə görür,
Baxcaq bəri,
Küflədəki
Gərmələri.
Nənə bildi
bu oyunu,
Dəmə, Toğrul
edib bunu.
İstəyib ki,
etsin kömək,
İşləməsin
Nənəsi tək.
Gərmələrdən
atıb o da,
Atammayıb
ancaq oda.
Küflə bu vaxt
dada çatıb,
Gərmələri
ora atıb.
Tüstü yolu
Bil, dolubdur,
Təndir hisdə
boğulubdur.
Nənə tezçə
el elədi,
Gərmələri

təmizlədi.
Odun, gərmə
alovlandı,
Gurhagurla
Təndir yandı.

DOVŞANA BAX, DOVŞANA

– Babacan, bax dovşana,
Siğnibdi yovşana.
Gözləyir ki, biz gedək,
Gəlib girsin bostana.

BOSTANDA

Balaca Sahil
Gəldi bostana.
Qaçdı o yana,
qaçdı bu yana.
Gördü tağdakı
iri qarızı,
Bircə anda o
Dərdi qarızı.
Qolların açdı,
Götürəmmədi.
Qarız yekəydi,
Gözlərin döyüdü,
boynunu əydi.
Babası gördü,
Sahil pərt olub,
Yanağı pörtüb,

Gözleri dolub.
Bir qəşəng, girdə
Şamama dərdi.
Gülümseyərək
Sahilə verdi.
Şamama yaman
Xoş gəldi ona,
O baxdı tərs-tərs
İri qarızı.

TOĞRUL YATMAQ İSTƏYİR

Ay baxır,
Ay niyə
yatmayı?
Çay axır –
Çay niyə
yatmayı?
Alabaş
hürdü –
oyaqdı,
Otlayan
sürüdü –
oyaqdı.
Kəhərdi
ucadan
kişnəyən,
Bacımdı,
toyuğu
kişləyən.
Quzular

mələyir –
küzdədir,
Uşaqlar
gülüşür,
düzdədir.
Axı mən
nağılin
almasın
yemişəm.
Nənəmin
“Sağ ol!”un
demişəm.
Beləcə,
Şirinə-
şəkərə
batıram –
Yatıram,
yatıram,
yatıram.

KƏNDƏ GƏLMİŞİK

Ələddin əmimgilə
Atam məni apardı.
Evlərində bəstəboy
Şirindil qızı vardi.
Tək qalanda soruşdum:
– Qəşəng qız, adın nədi?
Gözlərini süzdürüb
Dedi ki, Səfalədi.
İstədim ki, soruşam

Qardaşının adını,
Çay sözü təriflədi
Mürəbbənin dadını.
Dedi: – Gəl yiğışdırəq
Yersiz sözü, səs-üni,
Yoxsa beşikdə yatan
Oyadarıq Elgünü.
Qoz-fındıq payımızı
Bir-birinə qatmadı,
Dedi: – Bunları bölen
Əziz nənəm Fatmadı.
Bax əlcəyə, coraba,
Bu işlər bil kimindir.
İncə, güllü naxışlar
Şamama bibinindir.
Rəngli qəlemləri var,
Şkafında anamın,
Əllərini boyayır
Toxunan tək adamın.
Araz, darıxsan, gedək
Ot at, yesin quzumuz.
Evimizin yanında
Var sürüskən buzumuz.
Bax, beləca Səfalə
Dile tutur Arazi.
Birca istəyi odur,
Darıxmasın o, azi.
Yenə şer deyirlər;
“Keçi”, “Xoruz”, ”Dovşan”ı.
Süfrədəki qutabdan
Şirin-şirin yeyirlər.

BABAMIN ARILARI

Babam gəzib çöl, düzü,
Gül-ciçeyi süzübdü.
Ari qutularını
Bu təpədə düzübdü.

Səhər çığı arılar
Uzaqlara uçurlar.
Ən etirli gülləri,
Çiçekləri qucurlar.

Çox həvəslə sorurlar
Şirəsini güllerin.
Bos keçirmir heç zaman
Onlar birçə günlərin.

İzin alıb babadan
Biz gəlirik təpəye.
Ehtiyatla baxırıq
Qutularda pətəye.

Bir gün qutu üstündə
Araz çəşdi, toy çaldı.
Qutudan arı çıxdı,
Onun əlini çaldı.

Babamın arıları
Yaman işlek arıdı.
Hamı deyir, babamın
Balı çiçək balıdı.

GÜN ÇIXSA

Otladakı babadı,
Əlindeki yabadı.
Otu sərir, laylayır,
Cərgə ilə naylayır.
Teləsir erkən, barı
Xotmanlaşın layları.
Gün çıxsa, şəh çəkilər,
Ot bükülməz, eziłər.

BABAM NƏ ZAMAN YATIR

Yay tetilində
Gelmişəm kəndə.
Babam bil, heyrət
Doğurub məndə.
Lap səhər tezdən
Ot xotmanlayır.
Yeri belləyir,
Lək-lək tumlayır.
Su vurub arxa,
Suvarır bağı.
Alaq eyləyir
Günorta çığı.
Hey göz gəzdirir
Evə, eyvana.
Qulluq göstərir
Mala, heyvana.
Qalxır çardağa
Günəş batanda,

O, qəlyan çekir
Hamı yatanda.
Bunlara gücü
De, necə çatır?
Görəsən, babam
Na zaman yatır?

YAĞIŞ YAĞIR

Gör nə vaxtdır yağış yağır,
Daha yağır ağır-agır.
Ata, yağış yorulubdur,
Qoy dincəsin, evə çağır.

NƏNƏ VƏ URFAN

Yatağından qalxdı Urfan,
Ətrafına baxdı bir an.
Görməyib o, nənəsini,
Çıxarmadı heç səsini.
Ayısını alıb öpdü,
Uzadaraq üstün örtdü.
Elə bu vaxt gəldi nənə:
– Ne olubdu, – dedi, – sənə!
Urfan saldı hay-harayı:
– Yatağında yatır ayi,
Gel özün də bax, ay nənə,
Yer qalmayıb axı mənə.
Nənəsinə baxdı kövrək,
Sonra dedi piçilti tek:
– Nənə, oyatma ayını,

Yatsın mənim də payımı.
Heç oğlan da yatar yayda,
Qoyun gedim, çımım çayda!

SƏMANIN GİLEYİ

İlkin məndən böyüksə də,
Hər vaxt mənə bacı deyir.
Hey oxşayır, öpür məni,
Çiçəklərin tacı deyir.
Ancaq Sahil çox dəcəldi,
Yeməyini pintlə yeyir.
Onu tənbəh eyləyirəm,
Mənə dili acı deyir.

BOZDU

– Nanə, şuluq etmişən,
Üstün də yaman tozdu.
– Yox, nənəcan, donumun
Rəngi belədi – bozdu.

QARIŞQALAR

Yuvaları önünde
Qarışqalar qaynayır.
Toxunmayın onlara,
Bir-biriylə oynayır.

Hükum vaxtı xırmana
Düzülürler sıraya.

Buğda dənələrini
Tez alırlar araya.

Yolda hansı yorulsə,
Köməyinə çatırlar.
Mənzilə yetənəcən
Lap qan-tərə batırlar.

Qış uzunu havalar
Şaxta olsun, ya da qar.
Yeməyin azlığından
Qorxmayırlar qarışqalar.

BAL

Yaxın gəl, bir şana bax,
Bu baldı, bala, baldı.
Çekilib gül-çiçekdən,
Söz yoxdu, bala, baldı.

HANSI NƏNƏN YAXŞIDIR

Bu gün mənə Bəyim xala
Badam verdi ki, sindir.
Sonra dedi: "Ay İlkanə,
Hansı nənən yaxşıdır?"

Biri mənə nağıl deyir,
Div yeyəmmir almanı.
Biri mənə başa salır
Gəbəyə gül salmanı.

Bir nənəmle özümə don
Ölçüb, biçib, tikirəm.
Bir nənəmle bağçamızda
Əlvan güllər əkirəm.

Biri ilə təmizlərik
Otaqların tozunu.
Biri ilə yemləyirik
Çəpişləri, quzunu.

Hər birinin dadlı-tamlı
Qutabından doymaram.
Mən onları heç bir zaman
Gözü yolda qoymaram.

Çox sevirəm mən onları
Evimizin naxşıdır.
Necə deyim, Bəyim xala,
Hansı nənəm yaxşıdır?!

TÜSTÜ DEYİL, DUMANDI

Araz yuxudan
Erkən oyandı.
Həyətə çıxcaq
Qorxub, dayandı.
Səslədi: "Baba,
Gel, taya yandı!
Belə tüstülü
Yanan samandı".

Babası dedi:
– Həyət tüstü yox,
Çəndi, dumandi.

ARI

Bu arıdı, arıdı,
Rənginə bax, sarıdı.
Ayağına yiğdiği
Zəhmətinin barındı.

VƏFANIN HƏDİYYƏSİ

Körpə Vəfam – dəcəl qızım
Erkən qalxdı yataqdan.
Pəncərədən çölə baxıb,
Tezce çıxdı otaqdan.
Düz bir qucaq gül gətirdi –
Hamısı tər-təzəydi,
Anasının portretin
Bu güllərlə bəzədi.
Sual görüb gözlərimdə
Dodaqların qaçırdı.
Onun ince təbəssümü
Günəş tək nur saçırı.
Lək düzəldib, toxum səpib
Onun totuq əlləri.
Anasının ad gününe
Töhfə versin gülləri.

ŞAHNAZ

Çox dəyişkən halı var,
Küsəyən qız Şahnazın.
Görənlər mat qalırlar,
Partladır part-part şarı.

Nə verirsən, almayırlar,
Əvvəlcə eyləyir naz.
Ona görə də çox vaxt
Qoğalsız qalır Şahnaz.

ŞİŞİRDİ

Bayram axşamı nənəm
Dadlı plov bişirdi.
Öti atdım pişiyə,
Axı baxıb şişirdi!

ALMA, NAR ALDI

Oyuncaqların
qoydu yerinə.
İlkin zənbilin
aldı elinə.
Dedi: "Ay ana,
Gedirəm görüm
Necədir babam?
Nənəmin işin
bir xəber alam".
Zənbili görüb

anası duydu
Tezçə fikrini,
Ancaq açmadı
onun sırrını.
Öyrəndi İlkin
Necədir baba,
Qulluq eyləyir
bağcaya, bağa.
Nənəsi ilə
mətbəxdə qaldı,
Onun da işin
Tez xəbər aldı.
Əvəzindəsə
Nənədən noğul,
babadan isə
Zenbili dolu
Alma, nar aldı.

SAHİL İLƏ SAHİLƏ GƏLİBDİLƏR SAHİLƏ

– Qəşəng bala,
Adın nədir?
– Mənim adım
Sahilədir.
– Ay Sahilə,
bu qaraqaş,
bu qaragöz,
bu qırımsaç,
fındıqburun
oğlan kimdir?

– Qardaşımdır,
onun adı
Sahildir.
– Sizin bura
Gəlmənizi
bəs kim bilir?
– Anam dedi,
Ay Sahilə,
de Sahilə,
Gedin baxın
həm dənizə,
həm sahilə.

KƏHƏRDİ

Meşəbəyi Xəlilin
Bir atı var – kəhərdi.
Belindəki qədimi
Naxışlı bir yəhərdi.

Kəherin yügeninə
Əl uzadan Məherdi.
Minə bilmir kəhəre,
Baxışı bir təhərdi.

BOZDAR

Çoban Əli otarı
Yaylaqda sürüsünü.
Bozdar iti qoruyur
Sürünü bütün günü.

Sürüdən birçə addım
Bozdar addım atmayırlar.
Gecələr küz önündə
Mürgüləyir, yatmayırlar.

Kimsəylə işi olmaz,
Bos yerə hürüməz də.
Gecənin sükutunu
"Ham", "ham" a bürüməz də.

Ancaq görçək Arazi,
Tez hürməyə başlayır.
Axi bu dəcəl Araz
Bozdar iti daşlayır.

GÖRMƏSİN

Araz görsə, dava salar,
Cibindəki badam üstə.
Elə sindir, elə ye ki,
O görməsin, bala, Püstə!

TƏRGİTDİ

Araz gəldi bostana,
Bir dilim qovun yedi.
Yamancana sevindi:
— Dilim bal oldu, — dedi.

Koldan üzdü qarpızı,
Kəsdi, içi ağ idi.

Köks ötürdü astaca:
— Qarpız kal oldu, — dedi.

Yedi acı bibəri,
Üz-gözündən tər getdi.
Harayladı: "Ay baba,
— Dilim lal oldu, — dedi.
Acı biber yeməyi
Araz o gün tərgitdi.

MƏMİŞ

Hər nə görsə istəyir
Bizim balaca Məmiş.
Ona görə də hamı
Ona deyir görməmiş.

AD GÜNÜNDƏ

Bu bəstəboy balamız
Qəşəng qız Nüluferdi.
Sözləri çox şirindisi,
Gül kimi təzə-tərdi.

Bu gün Nülufer bala
Çatır düz beş yaşıla.
Ad gündündə dostları
Yığışıbdır başına.

Uşaqlar rəqs eyləyir
Ayaqları ucunda.

Sevinci aşib-daşır
Qardaşı Bəhruzun da.

Qutab, noğul paylayır
Uşaqlara bacısı.
Söyleyir, qoy olmasın
Ad gününün acısı.
Ad gününə çox gelən
Qonşu uşaqlarıdı.
Hər birinin deməyə
Ürək sözləri vardi.

Araz, Nanə, Urfanə,
Aysel, Günay və İlman,
Hüseyn, Murad, Ruqiyə
Fürset vermir bircə an.
Qucaqlayıb öpürələr
Nülufərin üzündən.
Bulaq kimi dupduru,
İri, qara gözündən.
Hamı deyir: – Tez böyü,
Böyük qız ol, Nülufər!
Dərslerindən əla al,
Tez yaşa dol, Nülufər!

Babası çox sevinir,
Nənə güllü geyinir.
Anası da, ata da –
Təbrik deyir her ürək:
– Bizim Nülufər bala,
Bu beş yaşıñ mübarek.
Hər il beləcə sənin
Ad gününü qeyd edək!

ACİBİYAN

Toğrul təpədən
Bir kol qopardı.
Sonra qışqırıb,
Haray qopardı:
– Bu kolun südü
Əlimə dəydi.
Vurdum dilime,
Acidi, zəydi.
Nənəsi dedi:
– Toğrul, az ağa,
Dediklərimi
Yadında saxla.
Çöldən hər otu,
Kolu qoparma.
Gül-ciçək bılıb,
Evə aparma.
Bax, bu kolun da
Südü ziyandı,
Özü də adı
Acıbiyandi.

TƏNƏK

Babam baharda
Bir tenek əkdi.
Suyunu verib,
Qayğısın çekdi.
Balaca tənək
Yaman boy atdı,

Tezce uzanıb
Talvara çatdı.
Mat qaldım buna
Doğrusu, yaman.
Babam söyledi
Elə bu zaman:
–Tənəyin haqda
Belə məsəl var:
“Əl verən olsa,
Günəşə çatar”.

ALMA

Alma bağları bu il
Ağ dona bələnibdir.
Budaqlara elə bil
Ulduzlar ələnibdir.

NAR

Nar kolunda çiçeklər
Cəlb eyleyir hər kəsi.
Güneşin istisindən
Pardaxlanıb düyməsil!

İYDƏ

Yaz günləri obadan
Ətirlə bir iy gələr.
Nənəm sevincək deyər:
– Çiçəkleyib iydələr.

TUT AĞACI

Tut ağacı, tutlara de,
Yene dava başlamasın.
Mən kölgəndə uzanmışam,
Məni üstən daşlamasın.
Təzə köynək geyinmişəm,
Üst-başımı yaşlamasıın.

ÜZƏRRİK

Ay üzərrik, üzərrik,
Sizi koldan üzərik.
Boyunbağı eyleyib,
Sinəmizə düzərik.

SÖYÜD

Ağaclar arasında
Qoçaq gördüm söyüdü.
Bircə ilin içinde
O, boy atıb böyüdü.

İradım var söyüde,
Baxmir sözə, öyüde.
Saçlarını daramır,
Özünə iş aramır.

NAR ÇİÇƏYİ

Hər ağacın, her kolun
Özünün var çiçəyi.
Mənə daha xoş gəlir
Bağçada nar çiçəyi.
Kolların budaqları
Al-qırmızı bələnib,
Çiçeklərin üstüne
Mirvari şəh ələnib.
Günəşdən nur əmərək,
Onlar bara dolacaq.
Çiçeklərim payızda
Gülöyşə nar olacaq.

BADAM AĞACI

Bütün ele-obaya
Təzəcə gəlib bahar.
Bağ-bağçada hələ də
Əriməyib tamam qar.
Ağacların çoxusu
Yuxudan oyanmayıb.
Ağappaq çiçəklərə
Hələ ki, boyanmayıb.
Badama bax, badama,
Budaqları – çiçəkdir,
Ağacların içinde
O tekdir.

ŞAFTALI

Şaftalı ağacları
Çiçəkleyib çəhrayı.
Arılar bərk sevinir,
Bol olacaq balları.

BADAMDI

– Babacan,
dağ döşündə
Qaraltılar adamdı?
– Yox, ay bala,
gördüyün
Adam deyil,
badamdı.

NECƏ DƏRİM

Lalə açıb
çəmənlikdə,
Ətir saçır
çəmənlikdə.
Heç bilmirəm
neçə dərim,
Axı qalıb
çəmən dikdə.

PAYIZDA

Payız günləri babam
Bağçamızı bellədi.
Yerli gübrelər səpib,
Xeyli qulluq eyledi.
Dedi, bu gübrelərin
Üstüne qar qonacaq,
Onların şirələri
Axıb yere hopacaq.
Qarlar əriyən kimi
Bənövşələr açacaq.
Nərgizlər, yasəmənlər
Öz ətrini saçacaq.

QIŞ TƏBİBDİ

*Qış ən gözəl təbibdi,
Dərmanıdı yağan qar.*

QIŞ TƏBİBDİ

Yaxın gəlin, uşaqlar,
Sizə şer yazıram.
Saçları aq təbib var,
Ondan bir sərr açıram.

Görürsünüz bir necə
Soyuq keşir havalar?
Xəstələrə heç cürə
Kömək etmir davalar.

Körpələr zökəm olub,
Öskürür, asqırırlar.
Rəngləri gül tək solub,
Gizlice hıçqırırlar.

Çaşdırıb quru hava
Nənə ilə babanı.
Az qalır düşsün dava,
Bu qışın qarı hanı?

Onlar yaxşı bilir ki,
Derdlerin əlacı var.
Qiş ən gözəl təbibdi,
Dərmanıdı yağan qar.

QAR-QAR-QAR...

Qarğı qarıldıyır:
— Qar-qar-qar.
Ay Araz, xəberin var,
Var-var?..
Tezliklə qar yağacaq,
Qar-qar-qar!
Geyməyə isti paltarın
Var-var-var?!

ŞAXTADI

Meşəbəyi əminin
Tikdiyi ev taxtadı.
Geyib isti kürküñü,
Axi hava şaxtadı.

QAR YAĞIR

Qar yağır, bağ-bağçamız
Ağ donunu geyinir.
Evimizdə olanlar
Yağan qara sevinir.

Babam deyir: — Çox şadam,
Qoy yağsın beləcə qar.
Yazda çiçək bol olsun,
Bal toplasın arılar.

Nənəmin dedikləri
Düşündürür adamı.

Söyləyir, xoş havalar
Aldadar qoz, badamı.

Atam baxır çöllərə,
Deyir: – İtməz səyimiz.
Qar nə qədər çox olsa,
Boł olar çöreyimiz.

Anam isə bayaqdan
Yırğalayır beşiyi.
Layla deyir: – Yat, bala,
Qar bürüyüb eşiyi.

Qardaşım el eyleyir,
Qartopu oynamayağı.
“Şaxta baba” qurmağa
Bacım səsləyir bağa.

Qar yağır, quşbaşı qar,
Hamı qara sevinir.
Qar yağır, bağ-bağçamız
Ağ donunu geyinir.

BULAQDA YAZDI

Qışın oğlan çağıcı,
Hər yana ələninib qar.
Ağaclarsa şaxtadan
Sırsıra bağlayıblar.

Ancaq baxın bulağa,
Qişi da o, yaz sanır.
Bu soyuqda, sazaqda
Gur suları buğlanır.

Bir ovuc iç suyundan,
Görəcəksən ilıqdi.
Saf sularda dolaşan
Qızıl pullu balıqdı.

Bu yamyasıl otlara
Bulaq otu deyirik.
İsti lavaş, pendirle
Dürmək tutub yeyirik.

Bura əziz yeridir
Suya gələn qızların,
Doğma ocağı olub
Ördəklərin, qazların.

Qışın oğlan çağıcı,
Hava yaman ayazdı.
Bizim gözəl bulaqda,
Uşaqlar, bahar, yazdı.

URFAN VƏ ŞAXTA BABA

Qalxdı yataqdan
Balaca Urfan.
Gördü günəşdir
Bayırda hər yan.
Qaçdı bağçaya,
Gəzdi hər yanı,
Tapa bilmədi
Şaxta babanı.
Gözləri doldu,
Ağladı Urfan,
Köməyə çatdı

Babası bu an.
Dedi: "Ay Urfan,
Heç kişi ağlar,
Şaxta babadan
Sənə salam var!
Dedi, gedirəm,
Deyin Urfana,
Dadlı nağıllar,
Şirin noğullar
Getirəm ona.
Bu gülləri də
Pay verdi sənə,
Dedi, qoy dərib
Aparsin evə".
Urfan tez dərdi
Bənövşələri,
Gül etri saçdı
Totuq əlləri.
Sonra gülləri
Bir-bir iylədi,
Şaxta babaya,
"Sağ ol" söyledi!

DAĞLAR ÇİÇƏKLƏYİBDİR

Bağlar ağa bürünçək,
Babam sevincək deyir:
– Bağlar çiçəkləyibdir.

Dağlar ağa bürünür,
Babam niyə söyləmir:
– Dağlar çiçəkləyibdir.

SOYUQDUR

Bir ayağı üstə duran
Bizim çil-çil toyuqdur.
Baxın, necə üzşür,
Axı hava soyuqdur.

BU CİNASLI ŞERLƏR GÖR SİZƏ NƏ DEYİRLƏR

Cobanın dostu atdı,
Çapıb yaylağa çatdı.

Yolçunun dostu mehdi,
Çəmənin dostu şehdi.

Nənəyə dost nəvədi,
Bir də polad həvədi.

Parçanın adı çitdi,
Üstündə gülü şitdi.

Günün təzə yarsıdı,
İsti bizi qarsıdı.

NOVRUZ ADƏTLƏ- RİMİZ *(poema)*

***

Qış qurtardı, gəldi yaz,
Çöllər yaşıl don geyir.
Aşiq sinəsində saz:
– Xoş gəldin, Novruz, – deyir.

Novruzun büsatına
İsladırıq saf dəni.
Sinidə, məcməyidə
Göyərdirik səməni.

Səmənimiz xoş günün
Gelişidi, izidi.
Yaşillığın, bolluğun,
Bərəkətin rəmzidi.

Taxıllar da beləce
Tezçə bara dolacaq.
Hər evin, hər süfrənin
Çörəyi bol olacaq.

Uşaqlar çox həvəslə
Oxuyur bu nəğməni:
– Səməni, saxla məni,
Hər yaz göyərdərəm səni.

***

Qızılıgül pardaxlanıñ
Bülbüllerin xətrinə.
Təbiət qərq olunur
Bənövşənin ətrinə.

Pəncərələr taybatay
Üzü göye açılır.
Günəşin şəfəqləri
Eyvanlara saçılır.

Bağbanlar bağlarını
Təmizləyir xəzəldən.
Təze tinglər əkməyə,
Yer seçiblər ezelən.

***

Nənəm geyir təptəzə
Qoftanı, tumanını.
Bu il də xoş keçəcək,
İtirmir gümanını.

Sandığından süfrəyə
Qoz tökür, badam düzür.
Sonra çatır ocağı,
Aş asır, plov süzür.

Şəkərbura, paxlava
Hamı həvəslə yeyir.
Nənəm baxıb yollara:
– Xoş gördük, Novruz – deyir.

***

Babam quru çırpıdan
İri tonqal qurubdu.
Od üstən tullanmağa
Hamı hazır durubdu.

– Ağırlığım-uğurluğum,
Qadam-balam,

Hamısı tökülsün,
Bu odda yansın, –
Söyləyib hallanıraq,
Tonqalın üzərindən
Həvəslə tullanırıq.

Qadalar, azar-bezar
Qatılır gur alovə.
Canımızda ağrılar
Tökülür od-alova.

Qaş qaralcaq hamımız
Evlərə tələsirik.
Papaq, heybə ataraq
Qapıları kesirik.
İçəridən tərpenir
Heybelərin kəməri.
Tez görmək istəyirik
Verilən hər nəməri.
Evin dəcəl qızları
Zarafatdan qalmayırlar,
Bayram gündür deyə
Bizi saya salmayırlar.
Payını ağır görçək
Hamı sınaya sıxır.
Açılan kimi içindən
Qapqara pişik çıxır.

***

Qırmızı almaları
Doldururuq heybəyə.
Gedirik evlərdəki
Yaşlıları görməyə.

Hamını birçə-bircə
Yoluxub yad edirik.
"Bayramınız mübarək", –
Hər birinə deyirik.

***

Analar şam yandırır
Övladları adına.
Deyirlər, Tanrı çatsın
Qoy onların dadına.

Yanan şamlar nur saçır
Hamımızın ömrünüə.
Onlar bizi aparır
Xoşbəxtliyə, ağ günə.

Tonqalın alovları
Səngiyəndə, sönəndə,
Alovların dilləri
Parlaq közə dönəndə,
Üzərrük atıb bibim
Söyleyir bu sözləri:
– Bu oda kəm baxanın
Qoy partlaşın gözləri!..

***

İlaxır gecəsində
Obaşdan oyanırıq.
Ahar çayın önündə
Cərgəylə dayanırıq.
Salamlayıb lal suyu,
Qəlbimizi açırıq,

Sonra çay üzərindən
Üç dəfə adlayırıq.

***

Novruz axşamı qızlar
Xoş niyyətli olurlar.
Qonşunun qapısından
Danışığı pusurlar.
Ele ki, içəridən
İlk kəlmə xoş söz olur,
Qızların ürəyinə
Sevinc, məhəbbət dolur.

***

Meydandakı uşaqlar
Çox oyunda yarışır.
Yumurta döyüşməkdə
Haray küyə qarışır.
Ərköyünlər, ciğallar
Həddini hərdən aşır,
Kimsə kimdən küsərsə
Bayram günü barışır.

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

Ön söz	3
AZƏRBAYCAN VƏTƏNİMİR	
Azərbaycan Vətənimdir	6
Naxçıvanam	7
Kəndimiz	9
Arpaçay	12
Arpaçayın uşaqları	13
Tuneldən	14
Arpaçayın selləri	14
Arpaçayın sahilində	15
Arpaçaya gedən yol	15
Ərindi	16
Dağ havası	16
Bura paytaxt Bakıdı	18
Meşədə	20
20 Yanvar günü	21
Sağalmaz bala dağı	22
QOÇAQ QIZDIR İLKANƏ	
Qoçaq qızdır İlkanə	25
Futbolçu, topçu, gopçu	25
İslam daha yekəlib	26
Düş gəl yerə, güləşək	27
Tənbəl olmaq istəmirməm	28
Aydanın cavabları	28
Ayna	29
Aytənəm	29
Küsübdür	30
Ehtiyatla gəz	31

Baba və Aynur	32
Əncir çatır Araza	33
Sözü yere salmadım	33
Göy yerə zəng eyləyir	34
Birincilər	34
Çayır	36
Yeyindi	36
Bulaq	37
Çaydan	37
İlkin	38
Nağıldı	38
Benövşə	39
Ağlayan güllər	40
Günəbaxan	40
Ay hanı	40
Çıraq	41
İncədi	41
Çatmadı	42
Qaqaş belə qaqaşdı	42
Balacaboy Qulu	43
Polis əmi	43
Səlim baba	44
Nənəmin sandığı var	45
Dilinə pay çıxan qız	45
Şirin qızdır Rəva	46
Lale	47
Dermeyir	48
Babasına oxşayıր	48
Şəhərə yazılan məktub	49
Paşa	50
Babanın məsləhəti	51
Paşa gelir xoşa	52

Yaylaqda	53
Təndir niyə yanmadı	54
Dovşana bax, dovşana	56
Bostanda	56
Toğrul yatmaq istəyir	57
Kəndə gəlmışik	58
Babamın arıları	60
Gün çıxsa	61
Babam nə zaman yatır	61
Yağış yağır	62
Nənə və Urfan	62
Səmanın gileyi	63
Bozdu	63
Qarışqlar	63
Bal	64
Hansı nənən yaxşıdır	64
Tüstü deyil, dumandı	65
Arı	66
Vəfanın hədiyyəsi	66
Şahnaz	67
Şışirdi	67
Alma, nar aldı	67
Sahil ilə Sahilə gelibdiler sahilə	68
Kehərdi	69
Bozdar	69
Görməsin	70
Tərgitdi	70
Məmiş	71
Ad günündə	71
Acıbiyan	73
Tənək	73
Alma	74

Nar	74
İydə	74
Tut ağacı	75
Üzərrik	75
Söyüd	75
Nar çiçəyi	76
Badam ağacı	76
Şaftalı	77
Badamdı	77
Necə dərim	77
Payızda	78
QIŞ TƏBİBDİ	
Qış təbibdi	80
Qar-qar-qar	81
Şaxtadı	81
Qar yağır	81
Bulaqda yazdı	82
Urfan və Şaxta baba	83
Dağlar çiçəkləyibdir	84
Soyuqdur	85
Bu cinaslı şerlər	85
Novruz adətlərimiz (poema)	86

İbrahim Yusifoğlu
Azərbaycan Vətənimdir
(şerflər və poemə)
BAKİ - ŞİRVANNƏŞR - 2003

Kompüter icraçısı **Heyat Mahmudova**

Kompüter yiğicisi **Xəyalə İmanova**
Lala Cavadova

İstehsalat şöbəsinin müdürü
Həmiyyə Heydərova

Sex müdürü **Telnaz Cəbrayılova**

Yığımı verilib **12.07.2003.**
Çapa imzalanıb **15.07.2003.**

Formatı **60x84 1/16.**

Fiziki çap vəreqi **6,0.**
Sayı **300.**

2003
1093

Şair İbrahim Yusifoğlu Naxçıvan elinin Şərur mahalının Axura kəndində dünyaya göz açıb. İlk təhsilini bu kənddə alıb, ilk şerini də burada yazıb. Onun şerləri çox təbii və orijinaldır. Bu gün məktəbəqədər tədris müəssisələrimizdə, ümumtəhsil məktəblərimizin aşağı siniflərində təhsil alan şagirdlər İbrahim Yusifoğlunun şerlərini sinifdən xaric qiraətlərdə sevə-sevə oxuyurlar.

Biz əminik ki, "Azərbaycan Vətənimdir" şerlər və poemalar kitabı sizin sevimli kitablarınızdan olacaqdır.